

Vlaams
Parlement

stuk **1332** (2011-2012) – Nr. 1
ingediend op 26 oktober 2011 (2011-2012)

Beleidsbrief

Economisch Overheidsinstrumentarium

Beleidsprioriteiten 2011-2012

ingediend door mevrouw Ingrid Lieten,
viceminister-president van de Vlaamse Regering,
Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen,
Media en Armoedebestrijding

INHOUD

1. Managementssamenvatting	3
2. Participatiemaatschappij Vlaanderen	4
2.1. Ondernemen	4
2.2. Infrastructuur	10
2.3. Vastgoed	12
3. LRM	13
3.1. Speerpuntsectoren: Limburg als innovatieve provincie	13
3.2. Infrastructuur: ruimte creëren om te ondernemen in Limburg	16
3.3. Strategisch maatschappelijke projecten	17
4. VPM	18
5. Vlaams Energiebedrijf	19
Bijlage 1: Met redenen omklede moties	21
Bijlage 2: Regelgevingsagenda	27

1. Managementssamenvatting

Het economisch overheidsinstrumentarium moet maximaal ingezet worden om oplossingen te bieden voor onze grote maatschappelijke en economische uitdagingen zoals globalisering en tanend concurrentievermogen, vergrijzing en gezondheidszorg, klimaatverandering, duurzaam energiegebruik, efficiënt omgaan met mobiliteit en logistiek, duurzame stedengewesten en werkgelegenheid.

Een gezonde, competitieve en duurzame economie is een fundamenteel onderdeel van onze grote maatschappelijke uitdagingen. Maar oplossingen voor maatschappelijke uitdagingen zullen op hun beurt ook moeten steunen op het economisch draagvlak om duurzaam te zijn. Er is geen tegenstelling tussen het streven naar economische meerwaarde en het streven naar maatschappelijke meerwaarde. Integendeel, het economisch draagvlak is een fundament voor de oplossing van de maatschappelijke uitdagingen, en het aanpakken van de maatschappelijke uitdagingen is noodzakelijk voor de duurzaamheid van onze economie en welvaart. De verwevenheid reikt nog dieper. Oplossingen voor grote maatschappelijke uitdagingen zullen slechts structureel en duurzaam zijn indien ze in een sociale en economische dynamiek verankerd zijn.

Noodzakelijke voorwaarden om die dynamiek te bewerkstelligen zijn een gericht ondersteuningsbeleid van innovatie en ondernemerschap en een doelmatig procesmanagement van de innovatieketen (kenniscreatie – innovatie – valorisatie). Met het economisch overheidsinstrumentarium kan zowel ondernemerschap als valorisatie van maatschappelijk relevante innovaties bereikt worden.

Een adequaat optreden door de investeringsmaatschappijen van de overheid (PMV, LRM) maakt het mogelijk om meer budgettaire ruimte te creëren en daarmee een aanwijsbare impact op de totale economie te realiseren. De investeringsmaatschappijen zijn een strategisch instrument dat moet worden aangewend in het kader van een innovatief economisch beleid. De investeringen die worden gerealiseerd en de waarborgen die worden verschaft, gebeuren in een kader van streven naar maatschappelijk verantwoord ondernemen en beogen naast een passende financiële return ook het mee helpen realiseren van oplossingen op onze grote maatschappelijke uitdagingen. Het economisch overheidsinstrumentarium levert bijgevolg een wezenlijke bijdrage aan de realisering van de VIA-doelstellingen zoals vastgelegd in het Pact 2020.

In de voorbije jaren is er werk gemaakt van de verdere uitbouw van de speerpuntclusters, en vele kennisinstellingen en bedrijven maar ook PMV en LRM hebben hun beleid meer gericht op deze clusters. We willen echter verder gaan en deze Vlaamse wetenschappelijke en technologische sterktes (de speerpuntclusters) strategisch inzetten bij de aanpak van de grote maatschappelijke en economische uitdagingen.

We maken hiertoe een koppeling van enerzijds de grote maatschappelijke en economische uitdagingen en anderzijds de speerpuntclusters. Zo bekomen we multidisciplinaire oplossingsdomeinen: de zogenaamde innovatieknooppunten. Deze zijn gedefinieerd in de door de Vlaamse Regering goedgekeurde conceptnota 'Innovatiecentrum Vlaanderen', namelijk: transformatie door innovatie, eco-innovatie, groene energie, zorginnovatie, duurzame mobiliteit en logistiek en sociale innovatie.

In deze innovatieknooppunten worden relevante kenniscreatie en innovatie samengebracht. Deze strategische koppeling van kennis en innovatie, door kennisinstellingen en bedrijven gebeurt in functie van maatschappelijke en economische uitdagingen. Bedoeling is dat de investeringsmaatschappijen hun investeringskeuzes voortaan steeds kunnen kaderen binnen de gedefinieerde innovatieknooppunten. Daarbij kunnen ze hun specialisatie in bepaalde speerpuntdomeinen uiteraard behouden maar moeten ze steeds nagaan of een koppeling via een of meerdere innovatieknooppunten gemaakt kan worden met de grote maatschappelijke en economische uitdagingen.

2. Participatiemaatschappij Vlaanderen

Het voorbije jaar werd door PMV veel aandacht besteed aan zowel bestaande instrumenten als aan nieuwe instrumenten. We kunnen daarom vaststellen dat PMV vooruitgang heeft geboekt in het stimuleren van groei en innovatie. De groei en de vernieuwing van onze economie verloopt immers via de weg van investeringen, zowel in de breedte (diverse domeinen) als in de diepte (concurrentiepositie opbouwen). PMV investeert enerzijds met eigen middelen waarmee een forse hefboom gecreëerd wordt om de financiering van structuurversterkende investeringen mogelijk te maken. Anderzijds maakt PMV ook steeds meer gebruik van private investeerders om haar slagkracht te verhogen. Deze interactie tussen overheidsinitiatief en privaat initiatief krijgt aldus nog meer ruimte.

In dat verband is het van belang dat PMV kan investeren buiten de consolidatiekring van de overheid. Hieraan wordt veel aandacht besteed bij het structureren van onze initiatieven en bij het bevestigen van de autonome functioneringsmogelijkheden van onze investeringsvehikels. Deze principes werden ook vertaald in de nieuwe samenwerkingsovereenkomst die in 2011 werd afgesloten tussen het Vlaamse Gewest en PMV.

2.1. Ondernemen

De groei en vernieuwing van onze economie verloopt via de weg van investeringen. Daar zijn niet alleen financiële middelen voor nodig maar ook ondernemerschap. Het stimuleren van dat ondernemerschap moet een belangrijke rol blijven spelen bij het ontwikkelen van een economisch beleidskader. En het economisch overheidsinstrumentarium zal daarbij een cruciale rol blijven spelen. Niet alleen omdat het hefbomen creëert bij de financiering van investeringen, maar ook omdat het initiatieven tot ontplooiing laat komen die het in de huidige marktcontext moeilijk hebben om van de grond te komen.

PMV zal zich weliswaar moeten blijven richten op het vinden van projecten met rendementsvooruitzichten. Maar om tegemoet te komen aan de grote maatschappelijke uitdagingen, moet er ook ruimte zijn om te investeren in nieuwe ontwikkelingen met hogere risico's en met een lange termijn perspectief.

Dat moet ertoe leiden dat in een aantal speerpuntclusters naar doorbraken moet worden gezocht met de bijbehorende investeringen. Om dat mogelijk te maken moest het instrumentarium worden uitgebreid. Dat is het voorbije jaar gebeurd met de oprichting en operationalisering van het TINA-fonds en van SOFI (Spin-off Financieringsinstrument) die beiden van groot belang zijn om van het gericht innovatiebeleid van de Vlaamse Regering een economisch succes te maken en ondernemen te bevorderen.

Ondernemers zullen meer dan ooit een beroep kunnen doen op dit aan de noden van onze economie aangepaste instrumentarium. In dat verband blijft PMV zich vooral richten op het benutten van innovatieve kennis die om marktintroductie vraagt, op het vergroenen van onze economie met behulp van duurzame technologieën, en op de internationalisering van onze bedrijven.

De bestaande en nieuwe instrumenten van PMV vormen nu een basis om in ruime zin faciliterend en mede-ondernemend op te treden. Dat geldt zowel voor de beschikbaarheid van risicokapitaal, als voor het verstrekken van waarborgen voor bedrijfskredieten en voor het financieren van specifieke speerpunt domeinen.

2.1.1. Risicokapitaal voor bedrijven

De schaarste aan risicokapitaal voor sectoren en projecten met hogere risicograad, of met een lange aanloop tot rentabiliteit, is zeker niet afgenomen. Ook de kredietverlening door financiële instellingen blijft onder druk staan. Daarom werd het PMV-instrumentarium dat bedrijfsinvesteringen stimuleert, verder versterkt. Naast de nadruk die blijvend moet gelegd worden op innovatie, vragen ook de bestaande bedrijven om extra aandacht. Zij zorgen ook voor de duurzame jobs van de toekomst.

a) Zaaikapitaal & early stage

In deze hoge risico-omgeving blijft het de bedoeling om kapitaal te verstrekken aan innovatieve starters in een brede waaier van sectoren. Niettemin is naast die brede aanpak gebleken dat een zekere specialisatie ook haar vruchten afwerpt. Die specialisatie heeft betrekking op speerpuntsectoren die in het bijzonder ondersteunend kunnen zijn bij de vernieuwing van de Vlaamse economie. De belangrijkste zijn: investeringen in de sector van levenswetenschappen, de cleantechsector, de ICT-sector en de duurzame energiesector.

Sinds het ontstaan heeft Vinnof al 461 zaaikapitaaldossiers behandeld. De investeringen van Vinnof waren eind 2010 goed voor een toegezegd investeringsbedrag van 16.784.640 euro. Daarnaast blijft ook het instrument innovatiemezzanine een rol spelen voor bedrijven en projecten die een IWT-goedkeuring hebben gekregen. Deze instrumenten kunnen economische valorisaties helpen verwezenlijken in die maatschappelijk en economisch belangrijke sectoren waarin de private sector minder geneigd is te investeren.

b) Groei

Tijdens de financiële crisis werd de noodzaak duidelijk om ook faciliterend en flankerend op te treden bij groeifinanciering van bestaande bedrijven en van innovatieve groei-bedrijven (gazellen). Met name werd de noodzaak gevoeld voor zogenaamde mezzanine-financiering. Deze financieringsvorm zorgt niet alleen voor de nodige zuurstof om het groeiritme van bedrijven in stand te houden, hij is er ook ter versterking van de financiële structuur van ondernemingen. Dat biedt een dubbel voordeel: er wordt een buffer gevormd om moeilijke tijden te overbruggen en er wordt een hefboom gecreëerd voor het aantrekken van zowel vreemd vermogen als extra aandelenkapitaal. Die mogelijkheid bestaat nu sinds een tweetal jaren. Eind 2010 had PMV Groeimezzanine verstrekt aan 8 ondernemingen, goed voor een toegezegd investeringsbedrag van bijna 25 miljoen euro.

Daarnaast zal het Fonds Vlaanderen-Internationaal van PMV blijvend ingezet worden ter ondersteuning van ondernemingen met internationale investeringsplannen.

c) ARKimedes

ARKimedes Fonds I beschikte samen met de ARKIV's over een investeringscapaciteit van 225 miljoen euro om starters en veelbelovende kmo's de nodige financiële opstart- en doorgroeimiddelen te kunnen verschaffen. Per einde juni 2011 hebben er 394 ARK-investeringen plaatsgevonden, waarvan 144 initiële en 250 vervolginvesteringen. Hierbij werd 135 miljoen euro aan ARK-middelen geïnvesteerd in 122 bedrijven, die allen samen 2.647 voltijds equivalenten (VTE) tewerkstellen.

Aangezien de eerste groep ARKIV's sinds begin 2011 enkel in bestaande dossiers mogen investeren, heeft de Vlaamse Regering in juni 2010 het initiatief genomen om een tweede ARKimedesfonds op te richten. Het ARKimedes-Fonds II is inmiddels operationeel en er zijn tien kandidaat-ARKIV's geselecteerd om te investeren innovatieve starters en snelgroeiende kmo's (vijf ARKIV's kregen in juni 2011 een erkenning en vijf een erkenningsbelofte). Het fonds beschikt over 100 miljoen euro die door het Vlaamse Gewest werden ingebracht in de vorm van een kapitaalparticipatie. Door de hefboomwerking van ARKimedes zal via de nieuwe ARKIV's ruim 200 miljoen euro nieuw durfkapitaal gemobiliseerd worden. Dit bedrag houdt geen rekening met de gelden die bijkomend vanuit moederfondsen van ARKIV's in de Vlaamse economie zouden kunnen geïnvesteerd worden.

Doordat ARKIV's focussen op opstartende bedrijven of snelgroeïende kmo's, met een tijdshorizon van enkele jaren, zullen zij zich van nature voornamelijk richten op hoogtechnologische en innovatieve bedrijven, zonder daarbij de gezonde en groeiende kmo's uit het oog te verliezen. ARKImedes-Fonds II moet dan ook een belangrijke bijdrage leveren aan de ontwikkeling van ondernemerschap en innovatie in duurzame economische activiteiten, zoals naar voor geschoven in 'Vlaanderen in Actie', met specifieke aandacht voor de innovatieknooppunten. Alzo zal ARKImedes-Fonds II ook haar steentje bijdragen aan het Nieuw Industrieel Beleid (NIB) voor Vlaanderen.

d) TINA-fonds

In het licht van de toenemende internationale concurrentie moeten Vlaamse bedrijven volop kiezen voor innovatie en concurrentievermogen. De transformatie van het economische weefsel in Vlaanderen kan pas tot stand komen als we blijvend beschikken over excellent wetenschappelijk onderzoek en onderwijs, én de kennis door een goede kruisbestuiving tussen de wetenschapper en de ondernemer de weg naar de bedrijfswereld vindt en daar in hoogwaardige producten en toepassingen voor de wereldmarkt wordt omgezet. Als kenniseconomie moet Vlaanderen aansluiting vinden bij de innovatieve topregio's in Europa. Dat veronderstelt dat ook in deze moeilijker tijden de investeringen in onderzoek, ontwikkeling en kennis vanwege de overheid en de bedrijven worden volgehouden. De economie transformeren betekent dat toekomstgerichte domeinen of clusters aan belang winnen. Dat moet ertoe leiden dat de innovatieve output, zoals inwinnen van verloren marktaandeel en meer omzet in innovatieve producten en processen stijgt. Dat betekent eveneens meer en duurzame banen in meer kennisintensieve bedrijven. Transformatie door innovatie is als innovatieknooppunt van primordiaal belang om verankering van economische activiteit en hoge tewerkstelling te bereiken.

Met het TINA-fonds voorziet de Vlaamse Regering 200 miljoen euro bijkomend risicokapitaal om innovatieve initiatieven met strategisch potentieel voor Vlaanderen te versterken. De nadruk ligt daarbij, zoals de naam van het fonds weergeeft, op structuurverandering van onze economie ('Transformatie en Innovatie Acceleratie fonds'). En de bedoeling is om genoemde initiatieven versneld naar markten met een internationaal potentieel te brengen. Ondernemers, gevestigde bedrijven en kennisinstellingen moeten door onderlinge samenwerking en kruisbestuiving de kans krijgen nieuwe baanbrekende activiteiten te ontwikkelen.

Met dit instrument wordt het belang van de marktorientatie van innovatieve projecten benadrukt, maar het biedt vooral ook mogelijkheden om een versnelde transformatie te bewerkstelligen van ons industrieel weefsel. De aanpak om in consortiumverband tot samenwerking te komen vanuit verschillende invalshoeken is op zichzelf reeds innovatief: het draagt bij tot een economie met een output met hogere toegevoegde waarde en moet leiden tot een stimulans voor belangrijke, ook grotere investeringen in het kader van het Nieuw Industrieel Beleid (NIB).

TINA werd het voorbije jaar opgericht en operationeel gemaakt in de schoot van PMV als een investeringsfonds met een eigen investeringscomité. Met de werkzaamheden is inmiddels een aanvang genomen en PMV kan dus nu reeds initiatieven aantrekken, bundelen en pro-actief in de markt zetten. Het komende jaar zullen de eerste investeringen door het TINA-fonds gerealiseerd kunnen worden. Ondertussen wordt ook nagegaan of vanuit Europa nog bijkomende co-financiering kan bekomen worden voor TINA-projecten. Daartoe werden contacten gelegd met de Europese Commissie (EC), de Europese Investeringsbank (EIB) en het Europees Investeringsfonds (EIF). De EC toonde alvast interesse om de mogelijkheden voor co-financiering verder te onderzoeken. PMV zal het dossier bij de Europese instellingen verder opvolgen.

e) SOFI (Spin-Off Financieringsinstrument)

De vier Strategische Onderzoekscentra of SOC's (VIB, IMEC, IBBT en VITO) zullen een belangrijke rol in de transformatie van de Vlaamse economie moeten vervullen. Het vermarkten van hun kennis via de (mede) oprichting van spin-offs vormt hiervan een belangrijk onderdeel. De SOC's stuiten hierbij vaak op de zogenaamde equity gap of de moeilijkheid om eigen vermogen aan te trekken in de opstartfase van bedrijven met een veelbelovende technologie maar toch een hoog risicogehalte. Teneinde de veelbesproken equity gap bij deze excellentiecentra van Vlaams toponderzoek verder te dichten werd het voorbije jaar SOFI opgericht (Spin-Off FinancieringsInstrument). Voor dit nieuwe instrument heeft de Vlaamse Regering 10 miljoen euro uitgetrokken als eerste investeringsenveloppe. Deze middelen moeten de spin-offcreatie door de SOC's versterken en op deze wijze de maatschappelijke return van de investeringen in O&O verhogen. PMV werd gevraagd om de coördinatie van SOFI op zich te nemen en aldus een raamwerk te creëren voor de financiering en het fiduciair beheer van spin-offs uit de SOC's.

Praktisch wordt elke SOC verantwoordelijk om vanuit haar eigen werking technologie en knowhow te selecteren die ze wenst te ontwikkelen tot een spin-off. Voor een geselecteerd idee zal het SOC een investeringsdossier voorbereiden en aanbrengen bij een managementcomité dat het dossier moet analyseren en omzetten tot uitgewerkt investeringsvoorstel. Dat voorstel komt dan op tafel van een investeringscomité dat beslist of er al dan niet geïnvesteerd zal worden. Het investeringscomité bestaat uit zes leden. Vier leden worden voorgedragen door de SOC's (één lid per SOC). De overige twee leden zullen medewerkers van PMV en/of LRM zijn. Hun inbreng bestaat erin om na te gaan of er ook vanuit de Vlaamse investeringsmaatschappijen PMV en LRM mee geïnvesteerd kan worden in deze spin-off dossiers. Het aldus gecreëerde co-investeringsrecht is een belangrijk initiatief om ervoor te zorgen dat het Vlaamse innovatie-instrumentarium (hier de SOC's) en het economisch overheidsinstrumentarium (PMV, LRM) optimaal op elkaar afgestemd worden. Bij niet-goedgekeurde dossiers behouden de SOC's uiteraard het recht om zelf te investeren in de spin-off of op zoek te gaan naar andere financieringsbronnen. Naast het TINA-fonds draagt ook SOFI wezenlijk bij tot transformatie van de economie door valorisatie van innovatie.

SOFI kan investeren in spin-offs onder de vorm van aandelen of converteerbare leningen. Het Vlaamse Gewest en de eventuele derde investeerders verwerven een participatie in de spin-off voor de ingebrachte kapitaalsmiddelen. De SOC die het dossier heeft aangebracht, verwerft een participatie in de spin-off voor de ingebrachte intellectuele eigendom en voor de eventueel ingebrachte investeringsmiddelen. De rechtstreekse investeringen vanuit SOFI bedragen ten hoogste 1 miljoen euro per spin-off over een periode van twaalf maanden. Daarenboven werd binnen SOFI een specifiek instrument gecreëerd om via een vereenvoudigde procedure financiering te verschaffen voor de incubatie van spin-offs. Indien een SOC ervoor kiest om een dossier verder te laten incuberen binnen de eigen werking zonder dat er al sprake is van de oprichting van een spin-off (bv. voor de ontwikkeling en evaluatie van een eerste business plan), kan zij hiervoor eveneens middelen bekomen in het kader van SOFI voor bedragen van ten hoogste 50.000 euro.

f) Flanders Care Invest

Tegen het jaar 2030 zal de Vlaamse bevolking voor meer dan 25 procent uit 65-plussers bestaan. Bovendien vindt ook onder de oudere bevolking zelf een veroudering plaats: de ouderen worden alsmat ouder, de groep van de hoogbejaarden (plus 80) neemt het sterkst in aantal toe.

Flanders' Care heeft als doel innovatieve doorbraken te realiseren in alle vormen van zorg, om aan de steeds veranderende behoeften van de ouder wordende bevolking te kunnen voldoen. De oorzaken (d.m.v. ontvoogding en zorgtechnologie) en de gevolgen (d.m.v. zorgverstrekking) van het stijgend aantal zorgbehoevenden moeten worden aangepakt. Hierbij zijn innovatieve oplossingen cruciaal, zowel om de kwaliteit te verhogen als om de kosten betaalbaar te houden.

De uitdagingen die deze evoluties met zich mee brengen voor de zorgverlening in Vlaanderen zijn ook een uitgelezen kans om de kwaliteit van onze zorg te verbeteren. Om dat doel te bereiken, zijn innovatie en ondernemerschap onontbeerlijk. Ondernemers en kapitaal zijn twee elementen die zeer

schaars zijn binnen de zorg, ten minste voor projecten die zich in een zeer vroeg stadium bevinden. Dat komt vooral door de moeilijke aanvaarding van technologie in de sector, de grotere kapitaalsbehoefte en de complexiteit van dossiers.

De zorg economie is een nieuw investeringsdomein met een bijzondere focus voor PMV. Daartoe werd Flanders' Care Invest opgericht. Dit fonds beschikt over 20 miljoen euro en verwacht wordt dat er net zoals bij andere fondsen een belangrijke hefboom zal ontstaan door samenwerking met andere investeerders.

De nadruk ligt op preventie en gezondheidsmanagement, op de verbetering van de kwaliteit van screening en op vroege diagnose. Langer thuis wonen en actief ouder kunnen worden, thuis de hoogkwalitatieve zorg krijgen die men zelf kiest, vergt de ondersteuning van innovatieve oplossingen zoals bijvoorbeeld de ontwikkeling van een toekomstgerichte zorgkamer, de ontwikkeling van apparatuur voor slechtzienden of de ontwikkeling van assistieve technologieën voor zorgbehoevenden.

De ruimte voor innovatieve investeringen in de zorg is mede bedoeld om naast de inspanningen die worden geleverd om de life science sector te ondersteunen, ook te investeren in een sector die kan bijdragen tot de creatie van nieuwe toegevoegde waarde vanuit Vlaanderen op internationaal niveau.

2.1.2 Waarborgen voor bedrijfskredieten

Waarborging van bankfinanciering door de Vlaamse overheid heeft ervoor gezorgd dat heel wat investeringsprojecten financiering vonden, terwijl dat anders niet het geval zou zijn geweest. Het nut en succes van de waarborgregelingen hebben ertoe geleid dat op een aantal punten beslist is om tot uitbreiding ervan over te gaan.

a) De Waarborgregeling

De grens waarvoor een automatische aanmeldingsprocedure bij Waarborgbeheer volstaat werd verlegd van 500.000 naar 750.000 euro. Daarnaast werd voorzien in de afschaffing van de verplichting van de banken om bij gebruik van de waarborgregeling welbepaalde zakelijke en persoonlijke zekerheden bij ondernemers te vestigen. Tenslotte werd het toepassingsgebied van de Waarborgregeling uitgebreid tot alle ondernemingen. De versoepelingen van het eerste en het tweede urgentiebesluit zijn ondertussen permanent opgenomen in de generieke Waarborgregeling. Het Urgentiebesluit ter dat voorzag in waarborgen voor overbruggingsfinanciering werd daarentegen stopgezet op 30 juni 2011.

De in het verleden doorgevoerde aanpassingen aan de Waarborgregeling hebben hun nut duidelijk bewezen. Vergeleken met 2008 verdubbelde in 2010 het gebruik van de Waarborgregeling tot 215 miljoen euro. De kredieten die dankzij de Waarborgregeling werden verstrekt, hebben op hun beurt voor bijna 1,8 miljard euro aan investeringen mogelijk gemaakt. Dit betekent dat voor elke euro waarborg meer dan 2,2 euro investeringen worden gerealiseerd. Dat wijst op de aanzienlijke hefboomwerking van de generieke Waarborgregeling. De verruiming naar overbruggingskredieten met het urgentiebesluit ter zorgde tot 30 juni 2011 voor de aanmelding van 209 verbintenissen voor een totaal gewaarborgd bedrag van 62 miljoen euro.

Ondertussen werd ook de beslissing genomen voor de creatie van een 'Groene Waarborg'. De bedoeling hiervan is om energiebesparende investeringen van ondernemingen aan te moedigen. Door de groene waarborg kan de ondernemer zijn energiebesparende investeringen onder de waarborg brengen, zonder dat deze de toekomstige kredietverlening van de onderneming extra belast. Door de verlaagde premie van 0,25% zijn de kosten van de groene waarborg voor de energiebesparende investering minder zwaar en weegt dit dus minder op de normale bedrijfsuitvoering van de onderneming. De hiervoor noodzakelijke aanpassingen aan de regelgeving zullen het komende jaar worden doorgevoerd.

b) Gigarant

Gigarant werd tijdens de economische crisis in 2009 opgericht om waarborgen boven 1,5 miljoen euro te verlenen. De regeling was oorspronkelijk voorzien als tijdelijke maatregel, maar is inmiddels verlengd.

Per einde juni 2011 werden dertien waarborgen effectief gerealiseerd, goed voor een totaal van 428 miljoen euro aan toegekende waarborgen die 736 miljoen aan kredieten mogelijk maakten. Vandaag, met inachtneming van al doorgevoerde kapitaaldelingen, heeft Gigarant een uitstaand risico van 291 miljoen euro.

c) De Winwinlening

Dit instrument moedigt particulieren aan om voordelig te lenen aan ondernemingen. Vanaf 1 januari 2011 werd de Winwinlening niet alleen voor starters maar voor alle kmo's met een exploitatiezetel in Vlaanderen mogelijk gemaakt. Bovendien verhoogde het maximum bedrag per onderneming van 50.000 euro tot 100.000 euro via twee of meer Winwinleningen van maximaal 50.000 euro. De flexibiliteit van het instrument werd verhoogd door vervroegde terugbetaling mogelijk te maken.

Sinds de start van de Winwinlening op 1 september 2006 tot en met 31 juli 2011 hebben al 1.876 ondernemingen in Vlaanderen een Winwinlening afgesloten, voor een totaalbedrag van 50.110.922 euro.

2.1.3. Financiering van specifieke doelgroepen

Naast de economische rol zoekt PMV als investeerder ook altijd naar de creatie van maatschappelijke meerwaarde. Dat geldt voor investeringen die een financieel rendement moeten opleveren, maar dat kan in versterkte mate gelden voor domeinen waar het financiële rendement niet het enige of noodzakelijke oogmerk vormt.

Daarom werden in het verleden specifieke fondsen gecreëerd die gericht zijn op speciale doelgroepen die op de traditionele markt voor bedrijfsfinanciering moeilijk aan bod komen. Dit gebeurde voor de creatieve industrie, de zelfstandige kinderopvang en de sociale economie via respectievelijk CultuurInvest, KidsInvest en het Sociaal Investeringsfonds. Hoewel ze zich onderscheiden van de klassieke risicokapitaalfinanciering, mag hun impact op de economie niet worden onderschat.

2.1.4. Risicokapitaal en private investeringsfondsen

De praktijk leert dat als PMV als hoeksteeninvesteerder optreedt het gemakkelijker wordt om ook ander kapitaal aan te trekken. Het is wel haar rol om de marktspelers bij te treden in de spreiding en beheersing van risico's. Die taak als hoeksteen-investeerder blijkt duidelijk in de rol van ARKImedes ten opzichte van de ARKIV's. Door die werkwijze wordt meer risicodragend kapitaal samengebracht dan anders het geval zou zijn.

Op dezelfde wijze wordt dat gedaan door samen te werken met private investeringsfondsen die met PMV risicodragend kunnen investeren in speerpuntsectoren. In het bijzonder voor life sciences en voor clean technology is dat van belang. Door die samenwerking wordt een internationaal perspectief gecreëerd, wordt veel expertise opgebouwd, wordt de toegang tot de risicokapitaalmarkt verruimd en wordt een substantiële bijdrage geleverd aan oplossingen voor de grote maatschappelijke en economische uitdagingen. Daarom moet PMV haar samenwerking met private investeringsfondsen steeds kunnen kaderen binnen de oplossingsdomeinen zoals gedefinieerd in de innovatieknoopunten.

In dezelfde optiek is het voor PMV ook nuttig om na te gaan of en hoe zij als investeringsmaatschappij kan bijdragen aan wat gevat wordt onder de term 'sociale innovatie'. Via dit innovatieknooppunt kan creatief ondernemerschap oplossingen verschaffen voor maatschappelijke en economische uitdagingen en noden. Sociale innovatieprocessen ondersteunen de transformatie van industrieën en productieprocessen in een dynamische en innoverende kenniseconomie. Met de transformatie van

industrieën verandert ook de arbeidsmarkt significant. Daarom vereist de ontwikkeling van de kenniseconomie ook op de werkplek andere en aangepaste arbeids- en organisatiemodellen. Daarnaast speelt bredere sociale innovatie of maatschappelijke vernieuwing in toenemende mate een cruciale rol voor het (bedrijfs-)economisch succes van innovatie. Vele innovaties die nu mainstream geworden zijn, zijn gestart als sociale innovaties (kringloopwinkels, microkredieten, open source gebaseerde diensten en toepassingen, car sharing, ethische en ecolabels,...). We willen maximaal kansen geven aan dergelijke, exploratieve initiatieven van sociale waardecreatie en wensen daarom een gericht investeringsbeleid voor sociale innovatie te bevorderen.

2.2. Infrastructuur

Het realiseren van strategische infrastructuur is eveneens cruciaal om tegemoet te komen aan bepaalde grote economische en maatschappelijke uitdagingen, bijvoorbeeld om te komen tot duurzame en efficiënte mobiliteit en logistiek en tot meer groene energie. Niet toevallig vormen deze oplossingsdomeinen ook innovatieknooppunten waardoor zowel grote infrastructuurprojecten als daarmee samenlopende innovaties adequate financiering kunnen vinden via het economisch overheidsinstrumentarium. PMV heeft op het vlak van publiek private samenwerking de gelegenheid gekregen om praktijkervaring en expertise op te bouwen.

Om de kapitaalbasis te verruimen, heeft PMV ook voorzien in de oprichting van een infrastructuurfonds dat op lange termijn investeert in grote en kapitaalintensieve projecten. Door deelname van externe kapitaalverschaffers in Vlaanderen worden de financieringsmogelijkheden verruimd. PMV zal er wel op toe zien dat de operationele controle over die projecten binnen Vlaanderen blijft.

2.2.1. Wegen

Via-Invest werd in 2006 opgericht als gezamenlijke vennootschap van PMV en het Vlaamse Gewest. Het vooropgestelde programma dat de Vlaamse Regering uitwerkte om de zes missing link-projecten te realiseren wordt dan ook integraal door Via-Invest uitgevoerd. Al deze wegenprojecten worden via een DBFM-aanpak in de markt geplaatst. Via-Invest en PMV spelen een belangrijke rol bij het aantrekken van de financiering die in de huidige markt, vooral voor grotere projecten, niet voor de hand ligt. De investeringsmiddelen van Via-Invest werden daartoe ook verruimd door een kapitaalverhoging.

In publiek private samenwerking (PPS) wordt veel aandacht besteed aan het opstellen van standaarden en regels van goede praktijk. Er is ondermeer een standaard DBFM en DBM contract opgesteld dat gebaseerd is op internationaal aanvaarde principes. Dat beperkt de kosten voor de opdrachtgever en voor de inschrijvers en bevordert de financierbaarheid van de projecten. Er is ook een selectie- en gunningsleidraad gemaakt die een gefaseerd gunningstraject mogelijk maakt en waarbij de concurrentie blijft spelen zolang er onderhandeld moet worden.

2.2.2. Maritiem

De zeehavens zijn eerstelijns-knooppunten die mondiale stromen van goederen en personen bedienen. Ze zijn één van de belangrijkste motoren van de Vlaamse en Belgische economie. Om de maritieme toegang tot de zeehavens te verbeteren is de realisatie van 3 nieuwe zeesluizen noodzakelijk. De verdere uitbouw van de havens is zeer sterk afhankelijk van de mogelijkheid om de grote schepen zonder tijdverlies te ontvangen. Daarom werd een ambitieus investeringsprogramma opgezet waarbij de noodzakelijke extra maritieme infrastructuur wordt gerealiseerd. Het decreet Vlaamse Havens heeft bepaald op welke wijze de realisatie en de ter beschikking stelling van deze nieuwe basisinfrastructuur moet worden geregeld.

Dat heeft onder andere geleid tot de oprichting van de nv Vlaamse Havens in februari 2011 waarin PMV één aandeel heeft. Alle andere aandelen zijn in handen van het Vlaamse gewest. PMV begeleidt

het hele traject voor de voorgenomen investeringen, en treedt op als adviseur van het departement Mobiliteit en Openbare Werken en tevens van Vlaamse Havens nv en Deurganckdoksluis nv.

2.2.3. Scholen van morgen

Op 10 juni 2010 ging de inhaalbeweging voor nieuwe schoolinfrastructuur via publiek private samenwerking definitief van start. Dat gebeurde met de oprichting van de nv “DBFM Scholen van Morgen”. Deze DBFM zal tussen nu en 2016 zowat tweehonderd schoolgebouwen ontwerpen, financieren en bouwen in Vlaanderen. En dit gespreid over alle netten, en met een totale projectwaarde van 1,5 miljard euro.

PMV heeft een cruciale rol gespeeld bij de opstart en opvolging van dit ambitieuze project. Daarnaast werkt PMV met het Gemeenschapsonderwijs aan een aantal PPS-pilootprojecten rond het concept van de “Open School”. De bedoeling is om tot een formule te komen die als voorbeeld kan dienen voor een groot aantal meer kleinschalige creatieve PPS-projecten.

2.2.4. Sportinfrastructuur

Op basis van een sportinfrastructuurplan dat door de Vlaamse Regering werd goedgekeurd, moet het huidige capaciteitstekort met 35% worden teruggedrongen. De uitvoering van die inhaalbeweging is intussen op kruissnelheid gekomen. Ook hier wordt gebruik gemaakt van de ervaring van PMV op het gebied van DBFM en publiek private samenwerking.

De totale investering in nieuwe sportinfrastructuur zal circa 225 miljoen euro bedragen. In de loop van 2010 werden de eerste projecten gerealiseerd, namelijk een eerste cluster van 29 kunstgrasvelden. Bedoeling is om een tweede cluster van kunstgrasvelden en een eerste cluster van negen sporthallen te gaan realiseren.

Naast de geclusterde sportprojecten begeleidt PMV ook de individuele gunningsprocedures voor een achttal multifunctionele sportcentra.

2.2.5. Energie

Wil Vlaanderen competitief blijven, dan moet het sterk inzetten op een duurzaam en efficiënt energiegebruik. Ook voor wat de energie-opwekking betreft, moet nog meer aandacht gaan naar hernieuwbare energie en kwalitatieve warmtekrachtkoppeling (WKK). Dat is van belang om onze energie-intensieve nijverheid te kunnen verankeren in het Vlaamse economische landschap, maar het is ook van belang om onze plaats in de klimaatdiscussie goed te kunnen bepalen.

Door de economische crisis in de sector van hernieuwbare energie werd het moeilijker om financiering te vinden voor belangrijke projecten. PMV heeft projecten en bedrijven in wind- en zonne-energie, warmtekrachtkoppeling, en biogascentrales ondersteund. Er wordt nagegaan in uitvoering van het regeerakkoord hoe deze projecten kunnen ondergebracht worden in het Vlaams Energiebedrijf in oprichting. Omtrent toekomstige investeringen in groene energieprojecten zullen PMV en het Vlaams Energiebedrijf duidelijke afspraken maken. In het geval van projecten in overheidsgerelateerde gebouwen moet dit gebeuren in samenspraak met de eigenaar of de beheerder van de gebouwen.

2.2.6. Klimaat

Het Kyoto-protocol en Europa verplichten ons land om de uitstoot van broeikasgassen terug te dringen. In 2007 werd op basis van prognoses vastgesteld dat milieumaatregelen in eigen land niet zouden volstaan om deze doelstelling te bereiken tegen 2012. Aangezien de regio's moeten bijdragen tot het behalen van die doelstellingen heeft PMV fondsen vrijgemaakt om emissierechten te verwerven. Deze emissierechten komen uit fondsen die worden beheerd door internationale financiële instellingen.

PMV investeerde via twee fondsen: het Multi Carbon Credit Fund (MCCF) en het Asian Pacific Carbon Fund (APCF). Uit de laatste inschatting van de nog overblijvende behoefte aan emissierechten moet een beslissing worden genomen over de nog te nemen aankoopengagements en over de te volgen verkoopstrategie. PMV heeft dat gedaan, ook rekening houdend met een eventuele reserve voor de post-Kyoto periode. Aangezien het Vlaamse Gewest afgezien heeft van de optie om een voorkooprecht uit te oefenen op de door PMV verworven emissierechten stelt de vennootschap nu alles in het werk om haar positie in rechten voor de periode 2008-2011 op een oordeelkundige wijze af te bouwen.

2.3. Vastgoed

2.3.1. Publiek Vastgoed

Actief vastgoedbeheer en een uitgebalanceerd portefeuillebeheer voor de Vlaamse overheid is een taak die PMV in een aantal stappen op zich neemt. De uitbouw van die portefeuille is een taak die PMV uitvoert.

De eerste stappen die gezet zijn waren de ontwikkeling van de Vlaamse Administratieve Centra (VAC's). Daarnaast is gewerkt aan de realisatie van een nieuw gebouw voor de Vlaamse Milieumaatschappij. Al deze vastgoedprojecten zijn tot stand gekomen onder een of andere vorm van publiek-private samenwerking (PPS). Ook in dit geval zorgt PMV ervoor dat een verbreding van de financieringsbasis tot de mogelijkheden behoort.

2.3.2. Gebiedsontwikkeling

PMV heeft de voorbije jaren aandacht gegeven aan de rol die een investeringsmaatschappij kan vervullen op het gebied van infrastructuurinvesteringen die te maken hebben met het in het economische verkeer brengen van geschikte terreinen. Hieruit is de activiteit gebiedsontwikkeling ontstaan, met een bijzondere focus op brownfieldprojecten, en de herontwikkeling van onderbenutte sites van de Vlaamse overheid.

Voor PMV is een rol weggelegd in het faciliteren en financieel structureren van gebiedsontwikkelingen (lokaal en bovenlokaal) door inbreng van investeringsmiddelen en door inbreng van kennis op het gebied van PPS. Voorbeelden van grote projecten zijn: Novovil, Willebroek Noord, Petroleum Zuid (Blue Gate).

Inmiddels is door PMV met OVAM een samenwerkingsakkoord afgesloten op het gebied van brownfieldontwikkeling. Door deze samenwerking wordt duidelijk dat saneren in combinatie met herontwikkeling en de financiering ervan tot de meest duurzame oplossingen leidt.

3. LRM

LRM bouwt actief mee aan de kwalitatieve groei van de Limburgse economie. Om als kleine regio het verschil te maken, moeten alle actoren inzetten op en meewerken aan dezelfde toekomstvisie. De investeringen van LRM kaderen binnen een doelbewuste strategie. LRM legt een duidelijke focus op de *speerpuntsectoren* van Vlaanderen en van Limburg. Binnen deze specifieke domeinen bouwt LRM vanuit al haar activiteiten aan kwalitatieve sectorclusters.

LRM investeert niet alleen in innovatieve bedrijven, maar ontwikkelt ook sectorspecifieke infrastructuur. De grootste troef van Limburg is de beschikbare ruimte. Limburg biedt ondernemers letterlijk de plaats voor de realisatie van hun plannen. Het netwerk van incubatoren biedt jonge bedrijven sectorspecifieke infrastructuur.

In 2010 investeerde LRM 56,4 miljoen euro in 45 verschillende *Limburgse* bedrijven en projecten. LRM speelde een bepalende rol in de ontwikkeling van meer dan 500 ha nieuwe bedrijfsparken.

Bovenstaande troeven moet LRM ook *internationaal* durven uitspelen. LRM coördineert het proactief Limburgs acquisitiebeleid. Buitenlandse investeerders aantrekken vereist een goede samenwerking tussen een veelvoud van actoren. In samenspraak met de Provincie Limburg en in samenwerking met het Agentschap Ondernemen, Flanders investment & Trade en de Provinciale ontwikkelingsmaatschappij Limburg heeft LRM inmiddels een structuur uitgerold om dit proces te coördineren ('locateinlimburg.com'). Zestien verschillende organisaties en actoren werken samen om aan potentiële investeerders één persoonlijke accountmanager te bieden en het vestigingsproces te stroomlijnen.

3.1. Speerpuntsectoren : Limburg als innovatieve provincie

LRM voert een dynamisch investeringsbeleid. Dit dynamisme wordt vertaald in een tweeledige aanpak. De investeringsvisie van LRM krijgt vorm in een investeringsbeleid waarin enerzijds ruimte centraal staat en waarmee anderzijds de uitbouw van Limburg tot een labo voor innovatieve ontwikkelingen gestimuleerd wordt. Door investeringen in de speerpuntsectoren ICT & Media, Life Sciences en Cleantech & Energie streeft LRM kwalitatieve clustering na. Aan bedrijven uit deze speerpuntsectoren verstrekt LRM niet alleen risicokapitaal maar ook aangepaste bedrijfsinfrastructuur. Daarnaast blijft LRM ook risicokapitaal verstrekken aan KMO's en grote ondernemingen in de klassieke industrie en dienstensector.

Tot op vandaag heeft LRM de sterktes van de Limburgse economie gebundeld in drie speerpuntclusters. Deze clusters kunnen onmiskenbaar bijdragen aan oplossingen voor onze grote maatschappelijke en economische uitdagingen. Bedoeling is nu dat LRM haar investeringsbeleid nog meer gaat richten op oplossingen voor de grote maatschappelijke en economische uitdagingen. LRM kan namelijk een nog meer doorgedreven focus geven aan de investeringen in haar speerpuntsectoren door die telkens te kaderen binnen een of meerdere innovatieknooppunten. Zo kunnen op een gestroomlijnde manier efficiënte financieringsoplossingen gecreëerd worden voor de antwoorden op onze grote maatschappelijke en economische uitdagingen.

3.1.1. Life Sciences of biotechnologie

De verdere uitbouw van de lokale 'Life Sciences'-activiteiten in de regio blijft centraal staan in de investeringsstrategie binnen Life Sciences, naast het aantrekken van beloftevolle buitenlandse spelers.

Het 'Life Sciences'-team van LRM heeft de afgelopen jaren een sterk netwerk opgebouwd. De beschikbaarheid van menselijk kapitaal, onderzoeks- en klinische expertise in de bredere regio rond

Limburg zorgt bovendien voor een pool aan topwetenschappers en toptechnologie. Limburg krijgt dan ook een verdiende plaats op de 'Life Sciences'-kaart.

Op 31 december 2010 rekende LRM – naast de investeringen in BioVille en het Vesalius Biocapital fonds – 10 'Life Sciences'-bedrijven tot haar portefeuille. Het gaat om startende en jonge bedrijven actief in het domein van diagnostiek, geneesmiddelenontwikkeling en celtherapie. De 'Life Sciences'-incubator BioVille werd in maart 2010 officieel geopend. BioVille gaf eind 2010 onderdak aan 12 bedrijven en vervult uitstekend haar rol als hotspot voor de regionale 'Life Sciences'-actoren.

3.1.2. Cleantech en (hernieuwbare) energie

Binnen het speerpuntdomein Cleantech & Energie investeerde LRM in 2010 22 miljoen euro in innovatieve bedrijven en projecten. Het betreft zowel vervolginvesteringen als investeringen in nieuwe portfoliobedrijven.

Dit heeft geleid tot een portefeuille van 65 MW hernieuwbare energieprojecten (zonne-energie, wind en biomassa) en participaties in 9 verschillende bedrijven en projecten. Er wordt nagegaan hoe de hernieuwbare energieprojecten kunnen ondergebracht worden in het Vlaams Energiebedrijf in oprichting. Omtrent toekomstige investeringen in groene energieprojecten zullen LRM en het Vlaams Energiebedrijf afspraken maken.

Limburg heeft beschikbare ruimte om te ondernemen. Een belangrijke troef om nieuwe bedrijven en projecten aan te trekken. Hernieuwbare energieprojecten zijn hiervan een mooi voorbeeld. Denk maar aan de uitgebreide zonnepanelenparken op zogenaamde 'waste lands' of het optimaal gebruik van industrieterreinen en lijninfrastructuren (snelwegen & kanalen) om windturbines te clusteren. Daarenboven ontwikkelt LRM nieuwe bedrijvenparken volgens het principe van CO₂-neutraliteit.

LRM profileert zich als een voortrekker in cleantech en mikt daarbij verder dan de gangbare technieken. Met de realisatie van een aantal demo- en pilootprojecten speelt LRM in op het concept 'Labo Limburg': één grote proeftuin voor nieuwe technieken. Van deze nieuwe technieken moet de economische haalbaarheid nog aangetoond worden. 'Smart Grids', methaangasopslag en methaangasextractie uit de resterende steenkoollagen ('Coalbed Methane'), zijn projecten die LRM vandaag concreet onderzoekt.

a) CBM: Methaangasextractie

Stijgende energieprijzen vergroten wereldwijd de interesse om verschillende soorten onconventionele gas- en oliereserves te ontginnen. Dit zijn reserves die voorheen niet op een economisch rendabele manier konden worden gewonnen. De extractie van gas uit steenkoollagen (Coalbed Methane of CBM) en uit kleisteen (shale gas) zijn voorbeelden hiervan.

LRM beschikt via NV Mijnen over de steenkoolconcessies van het Kempisch bekken. In samenwerking met VITO werden de onconventionele gasreserves binnen de concessie in kaart gebracht.

Op 29 april 2011 werd met een operationele partner (Dart Energy Limited) een lange termijn samenwerkingsovereenkomst ondertekend voor de ontginning van methaangas in het Kempisch steenkoolbekken. Beide partijen richten hiervoor 'Limburg Gas NV' op. LRM en Dart maken samen een investeringsbudget van 10,3 miljoen euro vrij over een periode van 3 jaar.

Momenteel wordt een kernboorprogramma (1500 m diep) voorbereid in deze targetzones. De analyse van de opgehaalde monsters zal toelaten om het potentieel te bevestigen en de risico's te beheersen die aan de uitvoering van het pilootproject verbonden zijn.

b) MetaPV-project

In het kader van het '7th Framework Programme' keurde de Europese Commissie het project 'MetaPV' goed. Dit real-life demoproject werd ingediend door het Consortium 3E, Infrax, LRM, SMA (Duitsland), University of Ljubljana (Slovenië) en AIT (Oostenrijk) en ging van start in 2010.

Op twee locaties in de provincie Limburg worden geconcentreerd PV-installaties (zo'n 130 residentieel en 30 industrieel) geïnstalleerd. De installaties krijgen slimme invertoren die met het distributienet kunnen communiceren. Drie jaar lang zal het Consortium de effecten van het gebruik van deze 'slimme' invertoren op het bestaande elektriciteitsnet monitoren en sturen.

Met Meta PV willen de projectpartners aantonen dat deze invertoren de decentrale energieproductie gevoelig kunnen optrekken zonder noemenswaardige, vaak dure, aanpassingen aan het bestaande elektriciteitsnet.

c) Cleantech campus Houthalen

LRM staat op de oude mijnsite van Houthalen mee in voor de ontwikkeling van een cleantech campus waarop Vlaanderens eerste cleantech-incubator gevestigd wordt.

Het Cleantech gebouw op de campus zal onder meer onderdak bieden aan de vzw I-Cleantech Vlaanderen. Deze organisatie moet zorgen voor internationalisering van cleantech in Vlaanderen (aantrekken van buitenlandse bedrijven en investeerders, netwerkinitiatieven, samenwerking met andere regio's), opzetten van vernieuwende projecten, visieontwikkeling en stimuleren van ondernemerschap. LRM zal een belangrijke partner zijn bij de werking van de vzw. Zo zal LRM onder meer worden opgenomen in de strategische adviesraad van I-Cleantech Vlaanderen.

Het gebouw moet ook ruimte bieden aan startende en groeiende bedrijven in de cleantech-sector. Een cluster van diensten biedt hierbij een meerwaarde aan de gebruikers. In 2010 sloten LRM en de gemeente Houthalen-Helchteren een aandeelhoudersovereenkomst en een dienstverleningsovereenkomst met het oog op de oprichting van de vennootschap GreenVille. GreenVille werd medio 2011 opgericht en staat in voor de realisatie en vervolgens de exploitatie van het dienstencentrum. De oplevering van de werken en de start van de uitbating is voorzien in de eerste helft van 2012.

d) Wetenschapspark Waterschei – EnergyVille

Op het Thorpark in Waterschei (Genk) is 20 ha voorbehouden voor de uitbouw van een wetenschapspark. De stad Genk, de Katholieke Universiteit Leuven en LRM sloten een overeenkomst voor de oprichting van een holdingmaatschappij die de ontwikkeling van de 11 clusters van het wetenschapspark in goede banen moet leiden.

Voor de invulling van de 2 eerste clusters worden twee projectvennootschappen opgericht. Eén van de clusters zal EnergyVille huisvesten. EnergyVille is een initiatief waarbij de Katholieke Universiteit Leuven, IMEC en VITO samenwerken in een Europees erkend energie-instituut. Eind 2012 zullen hier 200 wetenschappers aan de slag zijn in onderzoeksthema's zoals energieopslag en 'smart grids'. Naast de Holding, investeren de Katholieke Universiteit Leuven, IMEC en VITO in de infrastructuur voor EnergyVille.

Op een tweede cluster wordt een incubator ontwikkeld. De incubator wordt een 100% dochtermaatschappij van de Holding. Dit dienstencentrum biedt ruimte aan spin-offbedrijven en aan starters die aansluiting vinden met het onderzoek op het wetenschapspark en in het bijzonder met EnergyVille.

3.1.3. ICT & Media

Met het oog op een verdere transitie van de Limburgse economie, in de richting van meer innovatie en technologie, investeerde LRM de afgelopen jaren fors in het domein van ICT & Media. De investeringsportfolio van ICT & Media telt 15 bedrijven en vertegenwoordigt een geïnvesteerd vermogen van bijna 30 miljoen euro. Ook in de toekomst blijft LRM inzetten op deze sector.

De investeringen binnen dit domein betreffen zowel het financieren van start-ups als het verstrekken van groeifinanciering. De aandacht gaat daarbij vooral uit naar beloftevolle Limburgse 'ICT & Media'-ondernemingen. Sinds 2008 doet LRM ook bijkomende inspanningen om 'ICT & Media'-ondernemingen van buiten Limburg aan te trekken.

a) Research Campus Hasselt (RCH)

LRM is sinds het voorjaar van 2011 hoofdaandeelhouder en wil RCH verder ontwikkelen als hightech kantorencomplex ter ondersteuning van de uitbouw en het aantrekken van technologiebedrijven.

3.2. Infrastructuur: ruimte creëren om te ondernemen in Limburg

De Vlaamse en Limburgse economie heeft nood aan extra bedrijventerreinen. Daarom ontwikkelt LRM KMO-zones, industrieterreinen en business- en wetenschapsparken die extra ruimte scheppen om te ondernemen. In het verleden werden al heel wat terreinen ontwikkeld: Brustem Industripark in Sint-Truiden, Mobility Center Genk-Zuid, Hermes, het logistieke bedrijventerrein van Genk-Noord, KMO-zone As en KMO-zone Zonhoven.

De belangrijke projecten die op dit ogenblik in samenwerking met LRM gerealiseerd worden zijn:

a) Kristalpark III (Balim) – Lommel

LRM heeft een voorraad van 240 ha bedrijventerreinen in Lommel. Deze terreinen maken deel uit van een aaneengesloten industriezone van maar liefst 900 ha. Door de trimodale ontsluiting (auto-, spoor- én waterwegen) en de grootte van de percelen is het terrein van strategisch belang voor de Limburgse en Vlaamse economie.

Kristalpark III wordt in vier zones verdeeld:

1. een 'trimodale' zone voor logistiek, transport en distributie inclusief overslagterminals;
2. een zone voor megaprojecten en ondersteunende bedrijvigheid;
3. een zone voor grootschalige regionale bedrijven;
4. een groen bedrijvenpark voor kennisintensieve bedrijvigheid.

De infrastructuurwerken werden in juni 2011 opgeleverd. Het volledige bedrijvenpark is inmiddels bouwrijp.

b) Economisch Netwerk Albertkanaal (ENA)

LRM sloot samenwerkingsakkoorden voor drie belangrijke bedrijventerreinen in het ENA: Ravenshout Noord in Beringen, Genebos/Ravenshout in Ham/Tessenderlo, Zwartenhoek in Ham.

c) Thorpark

De stad Genk is eigenaar van het hoogwaardig bedrijvenpark op de voormalige mijnsite van Waterschei: Thorpark. LRM heeft een samenwerkingsovereenkomst met de Stad Genk voor de ontwikkeling van het bedrijvenpark. De plannen voorzien de gefaseerde realisatie van een tiental gebouwen met parkeerfaciliteiten.

d) Aankoop van onbenutte bedrijventerreinen

Via de aankoop en ontwikkeling van onbenutte bedrijventerreinen worden vaak goed ontsloten terreinen terug beschikbaar. LRM reactiveert deze gronden en stelt ze ter beschikking aan Limburgse KMO's.

In 2010 realiseerde LRM aldus de aankoop van 10 hectaren onbenutte bedrijventerreinen op de site van Punch te Sint-Truiden. Hiervan zijn ongeveer 1,2 ha onmiddellijk realiseerbaar. Het resterende deel wordt ontwikkeld en ontsloten met de aanleg van een nieuwe insteekweg en de nodige nutsvoorzieningen.

LRM kocht in 2010 ook 33 ha industriegrond van Tessenderlo Chemie in Tessenderlo (Schoonhees). Het industriegebied wordt ontwikkeld naar een nieuw bedrijvenpark van 24 ha, omsloten door een groenbuffer van 9 ha. Het nieuwe bedrijvenpark zal plaats kunnen bieden aan 25 bedrijven.

3.3. Strategisch maatschappelijke projecten

3.3.1. *be-MINE*

be-MINE omvat de herbestemming van de Beringse mijnterreinen. Met dit project krijgt Beringen-Mijn op de 31,5 ha grote site 500 nieuwe woongelegenheden. Daarnaast is het project goed voor 630 nieuwe jobs door de creatie van onder meer winkels, horeca, een Mijnmuseum en een hotel. De bouw verloopt in fases en duurt tien jaar. Het door LRM samen met privépartners ontwikkelde 'masterplan' voorziet in een investeringsbedrag van 172,5 miljoen euro gespreid over 10 jaar.

3.3.2. *Eisden*

LRM is eigenaar van een stedelijk gebied van 30 ha groot dat zich bevindt aan de rand van het Nationaal Park Hoge Kempen, een uniek natuurgebied van ongeveer 6.000 ha. Het gebied sluit ook aan bij het outletcenter Value Retail in Maasmechelen. In 2010 kocht LRM bijkomend de Vulexplas aan tijdens een openbare verkoop.

Eind 2009 werd het plan MER voor de ontwikkelingsvisie opgesteld. In 2010 werd het plan MER goedgekeurd en het Ruimtelijk Uitvoeringsplan (PRUP) voorlopig vastgesteld. Dat plan bepaalt de mogelijkheden naar de toekomstige ontwikkelingen van het oude mijnterrein en haar nabije omgeving.

De verwachtingen zijn dat in het najaar van 2011 het PRUP definitief goedgekeurd wordt zodat er met de verdere invullingen op de terreinen kan gestart worden.

3.3.3. *Spartacus*

Op 23 september 2011 besliste de Vlaamse Regering over het Spartacusplan om met De Lijn het openbaar vervoer in Limburg in een hogere versnelling te brengen. LRM en De Lijn hebben met het oog op de realisatie van dit plan voor het openbaar vervoer in Limburg reeds in 2008 een intentieverklaring ondertekend. Hierin heeft LRM zich in principe bereid getoond om onder bepaalde voorwaarden 5,5 miljoen euro in te brengen in de PPS-vennootschap die zal instaan voor het ontwerp, de bouw, de financiering en het onderhoud van de drie fasen van het Spartacusproject samen. Het eerste project binnen het Spartacus-plan is een sneltram tussen Hasselt en Maastricht. Spartacus wil een geïntegreerd netwerk realiseren van trein, sneltram en bus, met voorts onder meer hoogwaardige verbindingen op de assen Hasselt-Maastricht, Hasselt-Genk-Maasmechelen en Hasselt-Neerpelt-Lommel.

3.3.4. *Creatie van duurzame tewerkstelling*

Door haar bijzondere taak als stimulator van het economisch initiatief, draagt LRM bij tot de verdere economische ontwikkeling van de provincie Limburg en levert zij aldus een wezenlijke bijdrage tot het bevorderen van de tewerkstellingsgraad in Limburg. Bij de jaarafsluiting 2010 verschaft de voltallige investeringsportfolio van LRM samen werk aan 9.230 mensen.

Door een doorgedreven focus op innovatieve speerpuntsectoren en op kennisgerelateerde activiteiten, creëert LRM mee nieuwe kennisjobs en levert ze een bijdrage tot een verhoogde kwalitatieve tewerkstelling en ook een rem op de klassieke "brain drain".

4. VPM

De Vlaamse Participatie Maatschappij VPM beheert een participatie van 27% van het Vlaamse Gewest in de beursgenoteerde vennootschap Gimv (decretaal minimum is 25%). VPM is weliswaar een belangrijke aandeelhouder van Gimv, maar geen meerderheidsaandeelhouder. In december 2008 heeft VPM een investeringsengagement genomen in het Gimv-XL fonds. In een eerste closing haalde Gimv-XL 500 miljoen euro op. Hiervan bracht Gimv als sponsor en kerninvesteerder 250 miljoen euro in, VPM droeg als co-sponsor de andere 250 miljoen euro bij. Bij de finale closing in maart 2010 bedragen de toegezegde fondsen 609 miljoen euro.

Met Gimv-XL kan Gimv inspelen op de kapitaalbehoefte bij grotere groeibedrijven in Vlaanderen. Deze bedrijven hebben een ondernemingswaarde van 75 tot 750 miljoen EUR, een gezond bedrijfsmodel en het potentieel om vanuit de Vlaamse markt internationaal door te groeien. Vanuit een langetermijnpartnership kunnen zij met Gimv-XL hun groeistrategie voortzetten en versnellen.

Het Gimv-XL fonds heeft reeds in vijf belangrijke Vlaamse ondernemingen geïnvesteerd:

- Electrawinds: 53 miljoen euro
- Vandemoortele: 75 miljoen euro
- Punch Powertrain: 18 miljoen euro
- Pinguin-Lutosa: 60 miljoen euro
- XL Video: 19 miljoen euro

Totaal: 225 miljoen euro (37% van het Gimv-XL fonds)

De investeringen hebben niet alleen gezorgd voor de financiële stabiliteit van deze ondernemingen, maar hen bovendien toegelaten om sindsdien een mooi groeitraject af te leggen.

5. Vlaams Energiebedrijf

Op 17 december 2010 hechtte de Vlaamse Regering haar principiële goedkeuring aan het voorontwerp van decreet en aan de bijhorende memorie van toelichting houdende machtiging tot oprichting van de NV Vlaams Energiebedrijf (VEB). Na het inwinnen van diverse adviezen en een grondig debat in het Vlaams Parlement werd op 15 juli 2011 het machtigingsdecreet tot oprichting van het Vlaams Energiebedrijf definitief aangenomen door het Vlaams Parlement. Het decreet werd gepubliceerd in het Staatsblad op 10 augustus 2011.

Het VEB past volledig in de doelstellingen van Vlaanderen in Actie en Pact 2020. Daarin wordt gesteld dat de transitie van de Vlaamse energievoorziening naar energie-efficiëntie en hernieuwbare energie, noodzakelijk is. Ten eerste vanwege milieuoverwegingen (CO₂-uitstoot), ten tweede vanwege economische overwegingen (het is een belangrijke motor van een nieuwe economische ontwikkeling), ten derde uit financiële/strategische overwegingen (afhankelijkheid van buitenlandse grondstoffen en buitenlandse energie). Meer groene energie is niet alleen een doelstelling uit Pact 2020 maar ook een innovatieknoppunt dat dient als springplank om innovatieve energietechnologieën en –diensten te ontwikkelen tot ware oplossingen voor de grote energietransitie. Vooruitstrevende Vlaamse innovaties garanderen ons op die manier een sterke positie in het toekomstige Europa.

Met een startkapitaal van 200 miljoen euro wordt het VEB een hefboom om meer energie te besparen, en meer groene energie te stimuleren. De hoofddoelstelling van het Vlaams Energiebedrijf is dus energiebesparing. De goedkoopste en gezondste energie is namelijk de energie die we niet gebruiken. Prioritair moeten overheidsgerelateerde gebouwen aangepakt worden. De overheid heeft namelijk een voorbeeldrol, en hier kan alvast snel een belangrijke energiebesparing gerealiseerd worden door isolatie, warmtekrachtkoppeling, intelligente verlichtingssystemen, hoogrendementsbeglazing, enz. Dit alles zal gebeuren volgens het ESCO-principe (“Energy Services Company”). Daarbij is het de taak van het VEB om advies te geven over mogelijke maatregelen om energie te besparen, het begeleiden van de eigenaars van de gebouwen bij de uitvoering van de werken, en eventueel het financieren van deze maatregelen. Het is wel duidelijk dat het VEB meestal zelf geen werken zal uitvoeren, maar deze dus vooral zal uitbesteden aan private bedrijven. Belangrijkste voordeel van deze aanpak is dat de beheerders van (overheids)gebouwen geen specialist moeten zijn op vlak van energiebesparing en het VEB dus een sleutel-op-de-deur-oplossing kan aanbieden.

Het VEB zal op korte termijn in kaart moeten brengen welke gebouwen precies in aanmerking komen en hoeveel energie ze nu verbruiken. Internationale studies schatten dat eenvoudige energiebesparende maatregelen alvast kunnen zorgen voor een daling van het energieverbruik van 20% tot 30%. Tijdens de hoorzittingen in het Vlaams Parlement werd gesteld dat in Vlaanderen ongeveer 1/4 tot 1/3 van alle gebouwen gerelateerd is aan de overheid. Energiebesparende maatregelen in die gebouwen zullen dus leiden tot een belangrijke daling van het energiegebruik in Vlaanderen.

De tweede hoofddoelstelling van het Vlaams Energiebedrijf is om ook zelf te investeren. Ten eerste door enerzijds bestaande participaties bij PMV en LRM te bundelen door kapitaalsverhoging via aandeleninbreng van PMV en LRM, en anderzijds door bijkomend te investeren in nieuwe projecten op basis van hernieuwbare energie, kwalitatieve warmtekrachtkoppeling (WKK) of groene warmte. Ten tweede door kleinere spelers, die elk apart zwak staan op de markt, samen te brengen om zo hun positie te versterken. Tenslotte zal het Vlaams Energiebedrijf investeren in innovaties rond duurzame energie zodat hun introductie op de markt versneld kan worden.

Met de verleende machtiging door het Vlaams Parlement zal de Vlaamse Regering overgaan tot de aanstelling van de gedelegeerd bestuurder en de Raad van Bestuur. De algemeen manager en de Raad van Bestuur zullen de effectieve juridische oprichting van het Vlaams Energiebedrijf bewerkstelligen. Daarna zal zo snel als mogelijk een businessplan, corporate governance charter en een samenwerkingsovereenkomst moeten opgesteld worden en aan de Vlaamse Regering voorgelegd. De samenwerkingsovereenkomst zal dan ter discussie worden voorgelegd aan het Vlaams Parlement waarna de Regering tot ondertekening kan overgaan.

Viceminister-president van de Vlaamse Regering,
Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen,
Media en Armoedebestrijding,

Ingrid Lieten

Bijlage 1: Met redenen omklede moties

Onderstaande tabel geeft de door het Vlaams Parlement ingediende moties. Het gevolg dat aan deze moties wordt gegeven is opgenomen in de beleidsbrief. In de laatste kolom wordt verwezen naar de relevante sectie in deze beleidsbrief.

Nr Stuk en thema	Motie / resolutie en onderverdeling	Verwijzing in beleidsbrief (of genomen initiatief)
Stuk 775 (2010-2011) – Nr. 2 ingediend op 2 december 2010 (2010-2011) Motie van aanbeveling van de heren Johan Deckmyn, Frank Creyelman en Chris Janssens tot besluit van de in commissie besproken beleidsbrief Economisch Overheidsinstrumentarium 2010-2011		
	1° te streven naar een concreet uitgewerkte evaluatiestructuur van de instrumenten die ter beschikking staan van de investeringsmaatschappijen; is;	Evaluaties gebeuren conform samenwerkingsovereenkomsten op niveau van instrumenten of op niveau van investeringsmaatschappijen.
	2° gevolg te geven aan de kritiek waarbij men stelt dat Vlaanderen in Actie visibiliteit mist en te versnipperd werkt over tientallen projecten en bovendien niet erg mobiliserend	1. Inleiding; 2. PMV, 2.1.1. Risicokapitaal voor bedrijven, c ARKImedes; 5. Vlaams Energiebedrijf
	3° niet alleen in intenties maar ook in de praktijk een beleid te voeren, gericht op de versterking van de instrumenten inzake onderzoek en ontwikkeling in Vlaanderen;	2. PMV, 2.1. Ondernemen, 2.1.1. Risicokapitaal voor bedrijven, e SOFI
	4° nieuwe pps-initiatieven enkel in hoogstnoodzakelijke context te overwegen;	3. LRM, 3.3 Strategisch maatschappelijke projecten, 3.3.3 Spartacus
	5° ervoor te zorgen dat het nieuwe Vlaamse energiebedrijf er prioritair op gericht is de energieprijzen in Vlaanderen te democratiseren.	5. Vlaams Energiebedrijf (via energiebesparing)

Stuk 775 (2010-2011) – Nr. 3 ingediend op 6 december 2010 (2010-2011) Motie van aanbeveling van mevrouw Güler Turan, de heren Bart Van Malderen en Matthias Diependaele, mevrouw Helga Stevens, de heren Robrecht Bothuyne en Koen Van den Heuvel en mevrouw Martine Fournier tot besluit van de in commissie besproken beleidsbrief Economisch Overheidsinstrumentarium 2010-2011		
	1° blijvend aandacht te hebben voor het instrumentarium dat bedrijfsinvesteringen stimuleert en de groei en vernieuwing van onze economie mogelijk maakt;	1. Inleiding; 2. PMV, 2.1. Ondernemen, 2.1.1. Risicokapitaal voor bedrijven
	2° de nodige stappen te ondernemen om begin 2011 een tweede ARKimedes-fonds operationeel te maken;	2. PMV, 2.1. Ondernemen, 2.1.1. Risicokapitaal voor bedrijven, c ARKimedes
	3° een actieve rol te spelen bij het aanreiken van een adequate financiering voor de snelst groeiende bedrijven in Vlaanderen, de zogenaamde gazellen, onder meer via mezzaninefinanciering;	2. PMV, 2.1. Ondernemen, 2.1.1. Risicokapitaal voor bedrijven, b groei
	4° de aanpassing van het regelgevende kader van de Winwinlening te implementeren onder meer om het toepassingsgebied van dat instrument uit te breiden;	2. PMV, 2.1.2. Waarborgen voor bedrijfskredieten, c winwinlening
	5° onverminderd te blijven inzetten op onderzoek en innovatie en het bijbehorende instrumentarium erop af te stemmen;	2. PMV, 2.1. Ondernemen, 2.1.1. Risicokapitaal voor bedrijven, d TINA fonds en e SOFI; 3 LRM, 3.1 Speerpuntsectoren, 3.1.2 Cleantech en (hernieuwbare) energie, d wetenschapspark Waterschei – Energyville

	6° in verhoogde mate aandacht te geven aan het versneld naar de markt brengen van resultaten uit onderzoek en ontwikkeling, zowel bij bedrijven als bij kenniscentra, onder meer via het Vlaamse Innovatiefonds (Vinnof) en het op te richten TINA-Fonds (TINA: Transformatie-, Innovatie- en Acceleratiefonds);	2. PMV, 2.1. Ondernemen, 2.1.1. Risicokapitaal voor bedrijven, a Zaaikapitaal en early stage, d TINA fonds en e SOFI
	7° bij innovatieve investeringen uitgebreid aandacht te besteden aan de speerpunten 'life sciences', 'cleantech', ICT en de zorg economie;	2. PMV, 2.1.1. Risicokapitaal voor bedrijven a zaaikapitaal en early stage; 3 LRM, 3.1 Speerpuntsectoren
	8° over te gaan tot de oprichting van een Vlaams energiebedrijf dat onder andere zal inzetten op energiebesparing en rationeel energiegebruik in gebouwen en op investeringen in hernieuwbare energie en hernieuwbare energietechnologieën, en in de samenwerkingsovereenkomst tussen het energiebedrijf en de Vlaamse Regering een omschrijving en aanpak van een coherent en gedetailleerd businessplan op te nemen;	5. Vlaams Energiebedrijf
	9° de geplande evaluatie van de Limburgse Reconversie maatschappij (LRM), wanneer die beschikbaar is, te bespreken in het Vlaams Parlement;	Rapport overhandigd aan het Vlaams Parlement en besproken in commissie Economie.
	10° na te gaan of een fonds voor nieuwe structurele investeringen op lange termijn een oplossing kan bieden voor de financiering van relevante infrastructuur en vastgoed;	2. PMV, 2.2 Infrastructuur
	11° het economisch overheidsinstrumentarium samen met andere relevante spelers optimaal aan te wenden bij het aantrekken van buitenlandse investeerders en bij de internationalisering van onze ondernemingen.	2. PMV, 2.1. Ondernemen, 2.1.1. Risicokapitaal voor bedrijven; 3. LRM (locateinlimburg.com)

stuk 1223 (2010-2011) – Nr. 1 ingediend op 6 juli 2011 (2010-2011)		
Voorstel van resolutie van mevrouw Liesbeth Homans, de heren Bart Martens, Carl Decaluwe, Marc Hendrickx en Robrecht Bothuyne, mevrouw Michèle Hostekint en de heer Dirk de Kort betreffende het ontwerp van decreet houdende machtiging tot oprichting van het privaatrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap nv Vlaams Energiebedrijf		
	1° na de oprichting van het privaatrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap nv Vlaams Energiebedrijf zo snel mogelijk werk te maken van een samenwerkingsovereenkomst tussen het Vlaams Energiebedrijf en het Vlaamse Gewest conform het machtigingsdecreet;	5. Vlaams Energiebedrijf
	2° met het Vlaams Energiebedrijf in het algemeen te streven naar energiebesparing en rationeel energiegebruik en naar het bevorderen van milieuvriendelijke en/of decentrale energieproductie;	5. Vlaams Energiebedrijf
	3° het Vlaams Energiebedrijf ten eerste in te zetten voor het aanbieden van energiediensten op het vlak van energiebesparing en rationeel energiegebruik, gebaseerd op het ESCO-principe ('Energy Services Company'), en daarbij: a) de inspanningen in eerste instantie te concentreren op ESCO-projecten voor gebouwen, gerelateerd aan de Vlaamse overheid, en een goede samenwerking na te streven met het Agentschap voor Facilitair Management (AFM); b) te kiezen voor een zakenmodel dat energiebesparing en rendabiliteit voor het Vlaams Energiebedrijf op een optimale wijze combineert;	5. Vlaams Energiebedrijf

	c) gebruik te maken van derdepartijfinanciering, schuldfinanciering, private leveranciers en innovatieve contractvormen zoals energieprestatiecontracten (EPC); d) valkuilen te vermijden die gelijksoortige initiatieven bij hun ontwikkeling gekend hebben; e) samenwerking te zoeken met andere ESCO-initiatieven om kennis en goede praktijken met elkaar te kunnen delen;	
	4° het Vlaams Energiebedrijf ten tweede in te zetten voor de bevordering van milieuvriendelijke en/of decentrale energieproductie en innovaties door: a) vertrekkende van de bestaande participaties van PMV en LRM en eventueel in samenwerking met de private sector een evenwichtig samengestelde portefeuille te ontwikkelen; b) producenten mee te helpen oplossingen aan te bieden voor de bundeling van hun groene en/of decentraal geproduceerde energie om die met een grotere voorspelbaarheid en lagere onbalanskosten naar de markt te kunnen brengen; c) gericht te investeren in het versneld naar de markt brengen van innovaties op het vlak van milieuvriendelijke energietechnologieën, -systemen en -diensten.	2. PMV, 2.2 Infrastructuur, 2.2.5 Energie; 3. LRM, 3.1 Speerpuntsectoren, 3.1.2 Cleantech en (hernieuwbare) energie; 5. Vlaams Energiebedrijf

Bijlage 2: Regelgevingsagenda